

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 21.09.2023 r.

PS-II.431.2.4.2023.7.8.12

Pan

Piotr Jurga

**Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Powidzu**

ul. Park Powstańców Wielkopolskich 25
62-430 Powidz

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), zwanej dalej *ustawą*, *ustawą o pomocy społecznej* lub określanej skrótem *ups*, zespół inspektorów z Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Powidzu, z siedzibą pod adresem: ul. Park Powstańców Wielkopolskich 25, 62-430 Powidz, zwanym dalej *Ośrodkiem* lub *GOPS*.

Zakres kontroli obejmował realizację zadań określonych ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, w okresie od 1.01.2022 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów merytorycznych. Dodatkowych wyjaśnień w trakcie kontroli udzielał Kierownik GOPS – p. Piotr Jurga. Szczegółowe ustalenia z kontroli, zawarto w protokole kontroli, podpisanym przez Kierownika Ośrodka w dniu 14.09.2023 r. bez zastrzeżeń.

W toku kontroli ustalono, że podstawę formalno – prawną działalności Ośrodka stanowi:

- Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu, nadany Uchwałą nr XXXI/186/05 Rady Gminy Powidz z 29.04.2005 r.
- Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu, nadany Uchwałą nr XLIV/376/22 Rady Gminy Powidz z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu.
- Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu nadany Zarządzeniem nr 4/2009 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu z dnia 5 listopada 2009 r.
- Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu nadany Zarządzeniem nr 1/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Powidzu z dnia 10 stycznia 2023 r.
- Uchwała nr XXVII/177/05 Rady Gminy Powidz z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Powidz.
- Uchwała nr XXVII/176/05 Rady Gminy Powidz z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej na zasiłki celowe, pomoc rzeczową i zasiłki okresowe – będące w zakresie zadań własnych gminy.
- Uchwała nr XXVII/178/05 Rady Gminy Powidz z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie zasiłków celowych – losowych oraz na ekonomiczne usamodzielnienie przyznanych w ramach zadań własnych gminy.
- Uchwała nr XIV/117/19 Rady Gminy Powidz z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze

i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

- Uchwała nr XXXI/257/21 Rady Gminy Powidz z dnia 30 września 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi

W toku kontroli przedstawiono Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022 dla gminy Powidz. Tym samym gmina Powidz realizuje zadania własne o gminy o charakterze obowiązkowym wskazane w art. 17 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

W odniesieniu do zasobów kadrowych i kwalifikacji kadry stwierdzono, że Kierownik GOPS oraz pracownicy realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej posiadają wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe, wymagane na zajmowanych stanowiskach.

Ponadto stwierdzono, że GOPS spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych, proporcjonalnie do liczby ludności w gminie określony w art. 110 ust. 11 ustawy.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadania gminy, takie jak: opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, praca socjalna, udzielanie schronienia, współpraca z powiatowym urzędem pracy, ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, wypłacanie wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanego przez sąd, sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej wojewodzie, a także przyznawanie świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, w tym przyznawania i wypłacanie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych. Ponadto Ośrodek realizował program resortowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. "Opieka wytchnieniowa" - edycja 2022 oraz rządowy program Posiłek w Szkole i w Domu. Na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz udzielonych wyjaśnień stwierdza się, że Ośrodek realizował zadania gminy zgodnie z występującym na terenie gminy Powidz zapotrzebowaniem.

We wszystkich sprawach dotyczących przyznania świadczeń, decyzje administracyjne wydawane były terminowo, a ich wydanie poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego. W większości spraw druki wywiadów środowiskowych były kompletnie i poprawnie wypełnione. Dochód osób i rodzin uzyskujących prawa do świadczeń z pomocy społecznej każdorazowo obliczany był prawidłowo. W większości spraw poddanych kontroli zebrano komplet niezbędnej dokumentacji.

Z uwagi na ustalenia opisane poniżej, jednostkę kontrolowaną oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak aktualnych (tj. wydanych po zatrudnieniu na stanowisko Kierownika GOPS) upoważnień, w tym do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, co nie jest zgodne z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej.
2. Brak opracowanej i realizowanej gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, co nie jest zgodne z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
3. Pracownicy socjalni nie posiadają legitymacji służbowych, co nie jest zgodne z § 13 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r. poz. 893), zwanego dalej *rozporządzeniem* lub *rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego*.
4. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Powidzu zatrudnionych jest 2 pracowników socjalnych, co nie jest zgodne z art. 110 ust. 12 ustawy.
5. Nieprawidłowości w decyzjach administracyjnych, przyznających świadczenia z pomocy społecznej, w tym:
 - a) powoływanie w podstawach prawnych decyzji przepisów nie znajdujących zastosowania w sprawie tj. nieadekwatnych do ustalonego stanu faktycznego lub rodzaju przyznawanego świadczenia, w tym: art. 8 ustawy o pomocy społecznej – w 6 decyzjach, art. 24 ups – w 5 decyzjach, art. 41 ups – w 1 decyzji, art. 102 ust. 2 ups – w 1 decyzji, art. 108 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, zwana dalej *kpa* (tj. Dz. U z 2023 r. poz. 775 ze zm.) – w 7 decyzjach, art. 140 kpa – w 1 decyzji.
 - b) powołanie w podstawie prawnej decyzji nieaktualnego na dzień wydania decyzji rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej - w 2 decyzjach,
 - c) powołanie w podstawach prawnych decyzji nieaktualnego publikatora ustaw: kpa – w 7 decyzjach, ustawa o pomocy społecznej – w 5 decyzjach,
 - d) brak powołania w podstawach prawnych decyzji przepisów, na podstawie których wydano rozstrzygnięcie – art. 11 ust. 2 ustawy – w 1 decyzji, art. 17 ust. 1 pkt 5 ups – w 5 decyzjach, art. 7 ups – w 4 decyzjach, art. 8 ups – w 1 decyzji, art. 107 ups – we wszystkich decyzjach poddanych kontroli, Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (tj. Dz. U z 2021 r. poz. 893 ze zm.), zwane dalej *rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego* – we wszystkich decyzjach poddanych kontroli,
 - e) nieprawidłowe oznaczenie adresata – w 1 decyzji,
 - f) brak wskazania w decyzji administracyjnej przyznającej usługi opiekuńcze zakresu przyznanych usług – w 2 decyzjach,

- g) błędne naliczenie w sentencji decyzji kwoty odpłatności za usługi opiekuńcze – w 1 decyzji,
- h) wskazanie braku środków finansowych jako przesłanki do odmowy przyznania zasiłku okresowego – w 1 decyzji,
- i) brak w pouczeniu decyzji informacji o skutkach zrzeczenia się odwołania – w 3 decyzjach.

6. Nieprawidłowości stwierdzone w postępowaniach administracyjnych, dotyczących przyznania świadczeń z pomocy społecznej, w tym:

- a) błędy w kwestionariuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych - pozostawienie pustych, niewypełnionych pól w kwestionariuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych (w 2 sprawach), brak podpisu wnioskodawcy na druku wywiadu (w 1 sprawie), brak wskazania przeznaczenia oraz kwoty proponowanej pomocy (w 4 sprawach), brak ustalenia z klientem podczas rodzinnego wywiadu środowiskowego wysokości proponowanej pomocy – w 6 sprawach, brak daty przy planie pomocy – w 2 sprawach, ponadto w 10 sprawach wywiad nie został uzupełniony o komplet dokumentów pozwalających na ustalenie sytuacji klienta oraz potwierdzających wykorzystanie przyznanej pomocy zgodnie z przeznaczeniem, co nie jest zgodne z art. 107 ust. 1 ustawy, art. 107 ust. 5 b ustawy oraz rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- a) w 10 sprawach brak akceptacji planu pomocy przez Kierownika GOPS lub inną upoważnioną osobę, co nie jest zgodne z rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- b) w 11 sprawach brak planu pomocy sporządzonego i zatwierdzonego w GOPS w Powidzu w sytuacji gdy wywiad środowiskowy przeprowadzony był przez pracownika innej jednostki,
- c) w 1 sprawie sporządzono rodzinny wywiad środowiskowy na nieprawidłowym druku – tj. na druku rodzinnego wywiadu środowiskowego cz. IV, zamiast cz. I (od ostatniego wywiadu środowiskowego cz. I nastąpiła zmiana struktury rodziny).

Ponadto stwierdzono następujące uchybienia:

1. Uchybienia stwierdzone w związku z prowadzonymi postępowaniami w sprawie przyznania uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej oraz w wydanych decyzjach administracyjnych, w tym:

- a) brak w aktach sprawy oświadczenia o stanie majątkowym klienta – w 14 sprawach,

- b) nieprecyzyjne wskazywanie (bez podania konkretnego ustępu, czy punktu) przepisów w podstawach prawnych wydanych decyzji administracyjnych: art. 38 ustawy – w 2 decyzjach, art. 54 ups – w 1 decyzji, art. 39 ups – w 1 decyzji, art. 37 ups – w 2 decyzjach, art. 108 kpa – w 2 decyzjach,
- c) powołanie w uzasadnieniu decyzji art. 18 ust. 2 bez wskazania z jakiej ustawy pochodzi,
- d) brak dostosowania uzasadnienia decyzji do indywidualnej sytuacji klienta – w 1 sprawie,
- e) e) wskazanie w decyzji terminu wypłaty świadczenia przed uprawomocnieniem się decyzji – w 1 sprawie.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zalecam:

1. Spowodowanie wydania aktualnych upoważnień dla Kierownika GOPS, w tym do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, co będzie zgodne z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej.
2. Spowodowanie opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, co będzie zgodne z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
3. Posługiwanie się przez pracowników socjalnych legitymacjami służbowymi, których wzór stanowi załącznik 4 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
4. Podjęcie działań w celu dostosowania struktury zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Powidzu do wymogów określonych w art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej.
5. Wyeliminowanie nieprawidłowości w wydawanych decyzjach administracyjnych w sprawach uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej:
 - 5.1. W podstawach prawnych przywoływanie przepisów adekwatnych do ustalonej sytuacji i rozstrzygnięcia, na których organ oparł się wydając decyzję oraz powoływanie aktualnych na dzień wydania decyzji aktów prawnych wraz z aktualnymi publikatorami, co będzie zgodne z art. 107 § 1 pkt. 4 kpa.
 - 5.2. Prawidłowe oznaczanie strony lub stron postępowania w decyzji, co będzie zgodne z art. 107 § 1 pkt. 3 kpa.
 - 5.3. Wskazywanie zakresu przyznanych usług opiekuńczych w decyzji administracyjnej, co będzie zgodne z art. 50 ust. 5 ustawy.
 - 5.4. Prawidłowe, zgodne z uchwałą rady gminy, naliczanie odpłatności za usługi opiekuńcze.

5.5 W przypadku osób spełniających wskazane w art. 38 ustawy o pomocy społecznej przesłanki do przyznania zasiłku okresowego, obligatoryjnie przyznawać ww. świadczenie, przy zachowaniu zasady, że uznaniu w takim wypadku podlega jedynie okres na jaki przyznaje się świadczenie oraz jego wysokość (w ramach nakreślonych przepisami ustawy o pomocy społecznej). Na obligatoryjność przyznania tego świadczenia wskazuje bowiem sformułowanie „zasiłek okresowy przysługuje”, w odróżnieniu od „może być przyznany” użytego w ustawie np. w odniesieniu do zasiłków celowych (wyrok WSA w Krakowie z dnia 6 maja 2015, III SA/Kr 1597/14). Podstawą ewentualnej odmowy tego świadczenia powinny być jedynie powody wskazane w ustawie o pomocy społecznej, np. brak współdziałania z pracownikiem socjalnym lub brak zgody na przeprowadzenie wywiadu, nie zaś brak środków finansowych na ten cel.

5.6 Konstruowanie pouczenia decyzji w taki sposób aby zawierało wszystkie elementy wskazane w 107 § 1 pkt 7 kpa, w tym także informacje o skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

5.7 Dochowanie należytej staranności przy sporządzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym: stosowanie prawidłowych druków wywiadów, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnych wywiadów środowiskowych, rzetelne i dokładne wypełnianie druków rodzinnych wywiadów środowiskowych, uzupełnianie ich o daty w wymaganych miejscach, odnotowywanie potrzeb i oczekiwań klientów na drukach rodzinnych wywiadów środowiskowych, dołączanie dokumentów potwierdzających aktualną sytuację Klienta, a także każdorazowe sporządzanie planu pomocy oraz zatwierdzanie go przez Kierownika GOPS, co będzie zgodne z Rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Ponadto rekomenduje:

1. Przy przeprowadzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych, rozważyć możliwość stosowania oświadczeń o stanie majątkowym, jako dokumentu służącego do ustalenia sytuacji klienta.
2. Wyeliminowanie stwierdzonych w toku kontroli uchybień związanych z wydanymi decyzjami administracyjnymi, w tym:
 - 2.1 Przy konstruowaniu podstaw prawnych decyzji administracyjnych, uwzględnianie tylko tych paragrafów, ustępów oraz punktów przywoływanych artykułów, które mają zastosowanie w danym stanie faktycznym.
 - 2.2 Konstruowanie uzasadnień decyzji, tak aby zawierały opis ustalonego stanu faktycznego dopasowanego do indywidualnej sprawy oraz wyjaśnienie przepisów znajdujących się w podstawach prawnych decyzji.

2.3 W przypadku gdy wypłata świadczenia przed uprawomocnieniem się decyzji jest uzasadniona, ze względu na dobro klienta, należy rozważyć możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności lub w przypadku gdy decyzja w całości spełnia żądanie strony opatrzyć ją art. 130 § 4 kpa lub wypłacać świadczenie przed uprawomocnieniem się decyzji jedynie w sytuacji, gdy strona zrzekła się prawa do wniesienia odwołania.

Informacje końcowe

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej przysługuje Panu prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Wojewody Wielkopolskiego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych. Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 12.000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń.

z up. Wojewody Wielkopolskiego

Hanna Zawadka

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

*/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
klasyfikowanego certyfikatu/*

Do wiadomości:
Pan Jakub Gwit
Wójt Gminy Powidz
ul. 29 Grudnia 24
62-430 Powidz